

УДК 372 878:375.5

Вільчківська А. Е.

ORCID 0000-0002-5424-3492

Кандидат педагогічних наук, ад'юнкт,
Університет Яна Кохановського в Кельцях,
Філія в Петрикові Трибунальському
(Польща) E-mail: a.wilczkowska@o2.pl

Курач Ю. В.

ORCID 0000-0003-0605-7553

Народний артист України,
в.о. професора кафедри хорового диригування,
Національна музична академія України імені П. І. Чайковського
(Київ, Україна) E-mail: Sofijakurach@gmail.com

СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПОЛЬСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД (1918-1939 рр.)

У статті висвітлено створення системи музичного виховання учнів польських шкіл після отримання Польщею незалежності (1918 р.) та до початку Другої світової війни (1939 р.).

Мета роботи. Охарактеризувати створення та розвиток системи музичного виховання школярів в період відновлення незалежності Польщі (1918 р.) до другої світової війни (1939 р.).

Методи дослідження. Аналіз та синтез польської науково-педагогічної літератури з музичного виховання школярів, нормативно-правових актів, шкільних навчальних планів, програм, емпіричних і статистичних даних.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що історія становлення та розвитку музичної шкільної освіти недостатньо розкрита у публікаціях та матеріалах науково-практичних конференціях в Україні.

Розглянуто завдання, форми та зміст музичного виховання школярів, основні концептуальні підходи щодо покращення музичної культури дітей та учнівської молоді. Аналіз публікацій, шкільних програм того періоду показав, що з початку існування самостійної польської держави (1918 р.) музичне виховання дітей і молоді, як складова частина загальної шкільної освіти, було спрямовано на засвоєння учнями унікальних надбань людства у галузі музичного мистецтва, формування позитивних моральних якостей та розвиток духовного світу особистості. Нові концептуальні підходи щодо ролі музичного мистецтва у вихованні особистості сприяли удосконаленню польської музичної освіти. Предмет «Співи» був обов'язковою навчальною дисципліною в школі. Провідне місце у програмах з цього предмету посідали співи та слухання музики. Навчання гри на музичних інструментах проводилось під час факультативних занять або в музичних школах.

Висновки. Ретроспективний аналіз архівних матеріалів та наукових джерел показав, що з початку існування самостійної польської держави (1918 р.) музичне виховання дітей та молоді, як складова частина загальної системи шкільної освіти, було спрямоване на засвоєння учнями національних надбань у галузі музичного мистецтва, формування естетичних смаків і почуттів, моральних якостей школярів, розвиток духовного світу особистості. Предмет «Співи» було включено до складу обов'язкових навчальних дисциплін протягом семирічного навчання школярів. Значну роль у підвищенні фахового рівня вчителів музики відіграли теоретико-методичні журнали: «Музика і співи», «Музика в школі», «Музика» та ін., що видавались з 20-х років ХХ ст., у яких друкувалися статті з питань музичного виховання дітей та молоді.

Ключові слова: Польща, музичне виховання, діти, молодь, школа, вчитель.

Постановка проблеми. Відновлення незалежності Польщі після майже 125-річного поневоленого існування стало подією великого значення для її суспільства (робітників, селян, інтелігенції та ін.). Однак суспільно-політичну ситуацію незалежної держави ускладнювало те, що населення Польщі складалось з людей різних національностей. У 20-х роках (згідно перепису польських громадян) близько 30 % населення країни склали українці (переважно у східних регіонах), євреї, німці, білоруси та ін. Таке положення впливало на єдність суспільства і породжувало міжнаціональні конфлікти, а також послаблювало силу держави у конфронтації з тоталітарними країнами на сході і заході, які сформувались в Європі в той історичний період.

Безумовно, що об'єднанню польського суспільства заважала також постійна гостра політична боротьба між лівими та правими партіями. Демократичний уряд, який був створений на початку 20-х років, за короткий час після травневого перевороту у 1926 році перетворився в уряд авторитарний. Всі ці внутрішні та зовнішні політичні, господарчі і суспільні чинники у значній мірі впливали на формування державної стратегії розвитку політики, економіки, освіти і культури у різних її аспектах в умовах незалежної Польщі.

У той історичний період Польща відносилась до аграрних європейських країн, значна частина її промисловості була підпорядкована іноземному капіталу. Слабка матеріальна база шкіл та частини вищих навчальних закладів, недостатня кількість національних педагогічних кадрів, відсутність належних умов для розвитку науки, в тому числі педагогіки і психології, теорії і методики музичного виховання та ін. були проблемою для всіх регіонів країни. Все це, безумовно, негативно позначилось на освітньому рівні населення, його загальній культурі та цивілізованості. Відомий польський педагог С. Волошин, який досліджував розвиток системи шкільної освіти у міжвоєнний період (1918-1939 рр.), зазначав, що польська держава отримала від попередніх влад надзвичайно складну освітню спадщину, характерним елементом якої була значна відмінність в організації шкільництва у різних її регіонах [9].

Так, на польських землях, які входили до Австро-Угорщини і Пруссії, існувала обов'язкова початкова освіта. Натомість, в центральних регіонах Польщі, які були під управлінням російської адміністрації, цього не було. Загальна кількість неписьменного населення (особливо у сільській місцевості) сягала 75 % від загальної кількості громадян країни. Тому провідною метою нового уряду після отримання незалежності Польщі та об'єднання в 1918 році польських земель, які були анексовані Росією, Австро-Угорщиною і Пруссією було: розбудова єдиної для всіх регіонів державної шкільної освіти, створення національної системи підготовки педагогічних кадрів, забезпечення всіх типів шкіл необхідним обладнанням та дидактичними засобами для реалізації завдань навчально-виховного процесу [1].

З моменту проголошення незалежності Польщі (листопад 1918 р.) головним завданням уряду було започаткування єдиної освітньої системи на всій території країни. Для керівництва навчальними закладами було створено Міністерство у справах Релігії і Громадянської Освіти. Одним з перших державних декретів від 7 лютого 1919 р. було введення обов'язкової безкоштовної 7-річної освіти для дітей від 7 до 14 років, а також визначено навчальні заклади – вчительські семінарії, які мали займатись підготовкою педагогів для загальноосвітніх шкіл, період навчання в них тривав п'ять років.

Мета дослідження. Охарактеризувати створення та розвиток системи музичного виховання школярів в період відновлення незалежності Польщі (1918 р.) до початку Другої світової війни (1939 р.).

Методи дослідження. Аналіз та синтез польської науково-педагогічної літератури з музичного виховання школярів, нормативно-правових актів, шкільних навчальних планів, програм, емпіричних і статистичних даних.

Виклад основного матеріалу. Певний теоретико-методичний доробок та педагогічний досвід у галузі музичної освіти підрастаючих поколінь, який вже мало польське суспільство до початку ХХ століття, надав можливість розпочинати у незалежній Польщі формування нової національної системи музичного виховання дітей та молоді. Відразу після отримання Польщею незалежності група композиторів, музикознавців та методистів, вчителів-новаторів розробила перші програми з музичного виховання для загальноосвітніх шкіл. Серед них слід відмітити: Станіслава Казуро – композитора, диригента, професора Варшавської консерваторії; Стефана Висоцького – учня Е. Ж. Далькроза, вчителя музики Варшавської гімназії; Тадеуша Йотейко – композитора і теоретика музики; Кароля Хлавічка – етномузикознавця і вчителя музики; Тадеуша Маузнера – композитора музичних творів для дітей; Клару Щепановську – випускницю інституту Е. Ж. Далькроза у Женеві та ін. Теоретико-методичні праці вище названих музичних діячів були спрямовані на визначення головних завдань музичного виховання дітей та учнівської молоді, вибору відповідних засобів та визначення оптимальних організаційних форм музичної освіти [8].

У плані визначення завдань музичного виховання, враховуючи багатовікові традиції музичної культури польського народу, основний акцент було зроблено на навчання учнів співу. Вважалося, що слухання та виконання пісень має великий вплив на виховання патріотизму, естетичних переживань, формування релігійних та моральних почуттів. При цьому враховувався вплив на особистість не тільки мелодії, а й тексту пісень. Учні, які бажали більш активно спілкуватись з музикою брали участь у шкільних

хорах. Це давало можливість формувати музичний слух, розвивати голос і задовольняти особисті естетичні інтереси.

Однак у найближчий час завдання музичного виховання школярів були поширені, враховуючи погляди на дидактику музичної освіти, яку обґрунтували у своїх науково-методичних працях польські музикознавці (Т. Йотейко, С. Казуро та ін.). Вони вважали, що музична освіта повинна відбуватись у тісному взаємозв'язку із гуманістичною освітою, яка спрямована на формування загальної культури особистості. Тому учнівська молодь повинна знайомитись із музичною літературою, розуміти різні функції музики, а також її зв'язок із іншими жанрами мистецтва. Такі концептуальні підходи до завдань музичної освіти у ті часи були інноваційними, вони виникали з того що музичне виховання повинно було спиратись не тільки на народні традиції, а також враховувати сучасні досягнення гуманістичних наук. Тому ідея поширення музичного виховання до більш тісного взаємозв'язку з іншими жанрами мистецтва спричинило до виникнення його нової назви – естетичне виховання дітей та молоді [3].

Еволюція завдань музичного виховання в цей історичний період мала значний вплив на вибір його змісту (щодо шкільних програм), а також відповідних організаційних форм і засобів навчання музиці. Фахівці музичного виховання: професора консерваторій, музикознавці, вчителі-новатори, які працювали у загальноосвітніх та музичних школах розуміли необхідність наукового обґрунтування підстав музичної педагогіки. За їх думкою наукові аспекти сучасної дидактики музичної освіти, обґрунтування її змісту, у відповідності з віком школярів, сучасних форм і методів музичного виховання повинні були знайти своє місце у шкільних програмах з цього предмету. Вони також вважали за доцільне враховувати у системі музичного виховання школярів відомі у країнах Західної Європи новаторські концепції Е. Ж. Далькроза, К. Орфа та ін.

Перша програма з музики для семирічної школи була видана у 1920 році. Вона передбачала 2 години щотижня на уроки співів та 2 години на музичні ансамблі. Ця програма також включала матеріал з теорії музики і сольфеджіо, у тому числі дихальні, ритмічні і слухові вправи. У 20-х роках була зроблена перша спроба наукового обґрунтування дидактичних основ цього навчального предмету [4]. Музичне виховання дітей та молоді як складова частина загальноосвітньої системи шкільної освіти було спрямоване на засвоєння учнями унікальних надбань людства у галузі музичного мистецтва, формування естетичних смаків та почуттів, виховання моральних якостей школярів, розвиток духовного світу. Предмет «Співи» входив до складу обов'язкових навчальних дисциплін протягом усіх семи років навчання учнів у школі.

Завдання музичного виховання, які були сформульовані для кожного класу, мали, в основному, прикладну спрямованість. Сама назва навчального предмету «Співи» вказувала на ту роль, яка відводилась співу у музичному вихованні учнів загальноосвітньої школи. Спів як форма музичної діяльності школярів складав основну частину змісту уроку і всієї системи музичного виховання в школі, спрямованої на розвиток в учнів співацьких умінь, формування інтересу до хорового виконання, до музичного мистецтва, а також виховання патріотичних почуттів. Навчання з цього предмета у польських школах розглядалося, в першу чергу, як розвиток голосу та музичного слуху учнів. Тому методиці навчання школярів співу присвячувалася значна кількість науково-методичних праць (І. Барановська-Борова, І. Вержбінська, Т. Йотейко, С. Казуро, Й. Мікетта та ін.). У поширенні музичної культури серед різних верств населення Польщі та теоретично-методичних питань з музичної педагогіки для вчителів загальноосвітніх шкіл значну позитивну роль відіграли часописи, які видавалися починаючи з 20-років у різних регіонах країни: «Музика і співи» (*Muzyka i Śpiew*, 1925-1928), «Музика в школі» (*Muzyka w Szkole*, 1929-1933), «Музика» (*Muzyka*, 1924-1938), «Львівські музичні і театральні відомості» (*Lwowskie Wiadomości Muzyczne i Teatralne*, 1925-1934), «Музика Польська» (*Muzyka Polska*, 1934-1939) та ін.

Відповідно до вимог програми з музики у загальноосвітніх школах музичне виховання здійснювалося головним чином через вокально-хорову роботу. Крім того методисти обґрунтовували нові підходи до усвідомлення школярами різноманітних виражальних засобів музики та організації перцептивно-творчої діяльності учнів. У програмах музичного виховання дітей та молоді особлива увага приділялась вивченню регіонального фольклору. Вчителі залучались до записування народних пісень свого регіону і розучування їх з учнями в оригінальних версіях, з урахуванням місцевого діалекту. Внаслідок визнання польською музичною педагогікою музично-розвивальної цінності співу, на другий план відійшло навчання учнів гри на музичних інструментах. У загальноосвітніх школах заняття з гри на музичних інструментах виходили за межі обов'язкових уроків і проводились у факультативній формі (заняття для тих учнів, які мають здібності і бажують навчитися грати).

Видатні польські діячі музичної освіти: Ю. Барановська-Борова, С. Висоцький, Т. Йотейко, Ю. Рейс, Б. Рутковський розробили оригінальні концепції сприймання музики, як важливої складової формування загальної музичної культури у дітей та учнівської молоді. За їх ініціативою, починаючи з 1925 року, почали проводитися концерти для молодих слухачів, в яких брали участь відомі музичні колективи (камерні ансамблі, симфонічні оркестри), хори, вокалісти, а також, талановита молодь, яка навчалась в музичних школах і консерваторіях. Ці концерти проводились у різних великих містах країни

(Варшава, Краків, Лодзь, Катовіце та ін.) і користувались значною популярністю серед учнівської та студентської молоді [7].

Після отримання незалежності у країні значно поширилась кількість музичних шкіл у різних її регіонах. Вже у 1926 році за даними статистики працювало 87 шкіл, які відвідувало 8779 учнів, в них працювало 650 вчителів музики. Також функціонувало 10 консерваторій і 17 музичних інститутів, які надавали студентам відповідну музичну підготовку на рівні середньої спеціальної освіти. За десятирічний період (1937/1938 навчальний рік) їх кількість збільшилась до 132 музичних шкіл, які охоплювали 9642 учнів, кількість вчителів складала 834 особи [6]. Незначний зріст дітей та молоді, що відвідували музичні школи пов'язаний з тим, що значна частина батьків не мала можливості оплачувати навчання своїх дітей в цих школах.

Цікавими для дітей та молоді було проведення у різних регіонах Польщі, починаючи з 1924 р. співацьких фестивалів – «Співи та пісні польських дітей», а також періодичні трансляції по радіо музичних концертів народної та класичної музики. Ці заходи були розраховані на широке ознайомлення дітей та молоді з музичним мистецтвом і вихованням у них позитивного відношення до музики.

У 30-х роках ХХ століття на перший план у музичному вихованні було поставлено завдання формування в учнів емоційно-естетичного відгуку на музику, що з часом закономірно призвело до виокремлення такого виду музичної діяльності, як слухання музики. У порівнянні з 20-ми роками в цей період створювалися кращі умови для більш широкого ознайомлення учнів з цінностями музичної культури, пізнання різних музичних стилів, форм, ознайомлення з історією музики, біографіями видатних композиторів тощо. Навчання співу було поєднане з розвитком музичного слуху, з нотною грамотою, а також з основами теорії музики. За консервативне вважалося навчання учнів співати зі слуху, а за прогресивне – читання з нот. Важливе значення для розвитку музичної культури учнів мала систематична трансляція польським радіо концертів: сольний і хоровий спів, інструментальне виконавство та ін., а також виступи з концертами шкільних колективів, які були організовані регіональними музичними товариствами [8].

Визначну роль у формування польської системи музичного виховання дітей та молоді в школі відіграли композитори та теоретики музики: Ю. Барановська-Борова, Т. Йотейко, С. Казуро, Й. Мікетта, К. Щепановська та ін. навчально-методичні посібники яких користались широкою популярністю серед вчителів музики загальноосвітніх та музичних шкіл. У 20-30-ті роки викладання предмету «Співи» в загальноосвітніх школах здійснювалося педагогами різного профілю, які мали середню (у більшості випадків) або вищу музичну освіту. З 1919 року у Польщі розпочали свою діяльність 5-ти річні музичні семінарії, які, в основному, здійснювали підготовку педагогічних кадрів для цієї освітньої галузі. До змісту спеціальних дисциплін в музичних семінаріях входили: методика навчання співу, гра на музичних інструментах, вокальні та інструментальні ансамблі [2].

Наприкінці 30-х років перед початком другої світової війни на шпальтах музичної преси, науково-практичних конференціях та нарадах відбувались дискусії з проблем удосконалення системи музичної освіти у Польщі. Проект її реформування передбачав нову модель музичної освіти, яка мала три рівні: музичні школи, спеціальні інститути і консерваторії. Початкова освіта дітей з цієї галузі починалась з основної (podstawowa) музичної школи, завданням якої було сформувати у них початкові вміння і навички гри на різних музичних інструментах, надати певні теоретичні знання, поглибити мотивацію та інтерес до музичного мистецтва.

Наступним етапом навчання музики був музичний інститут, який підготовлював на рівні середньої освіти спеціалістів музики, вчителів шкіл та музикантів оркестрів. Програма цих інститутів передбачала загальноосвітні предмети, а також дисципліни з теорії і методики музичної освіти, заняття з обраної спеціальності, участь у камерних ансамблях, хорі та оркестрах.

Третім, найвищим етапом музичної освіти, була консерваторія, яка у своїй структурі мала відділи (факультети): композиторський і диригування, фортепіанний, органів і музики костельної, смичкових і духових інструментів, співу і підготовки вчителів музики для загальноосвітніх шкіл.

Нова концепція польської музичної освіти передбачала також удосконалення програм з предмету музика для загальноосвітніх шкіл та уніфікацію програм для музичних шкіл у всіх регіонах країни. Реалізація цього завдання вважалась одним з пріоритетів державної шкільної політики. Запропоновано також музикознавцям, викладачам музичних інститутів та консерваторій, вчителям музики, які мають цікавий новаторський досвід педагогічної праці активізувати свою діяльність у розробці теоретико-методичних рекомендацій у галузі музичної педагогіки та виховання у молодого покоління Польщі музичної культури. У концепції була зазначена доцільність надання стипендій талановитим учням музичних шкіл з метою стимулювання їх до більш активних занять музикою [5].

Міжвоєнний період формування національної системи музичного виховання дітей та молоді характеризувався введенням у навчальні плани всіх типів загальноосвітніх шкіл обов'язкового предмету «Співи» та розробці програм з цієї навчальної дисципліни. Була збільшена кількість музичних шкіл та

уніфіковані програми навчання дітей і молоді, гри на музичних інструментах. Успішно вирішувалося питання щодо підготовки педагогів з музичної освіти в музичних інститутах та консерваторія. В країні видавались науково-методичні та популярні часописи, які публікували цікаві статі для фахівців музики та її аматорів.

Усе це сприяло широкому розповсюдженню музичної культури (народної, класичної, сучасної, естрадної музики), вокального та хорового мистецтва серед різних вікових груп польського суспільства, підготувати висококваліфікованих музикантів та вокалістів, які були лауреатами міжнародних конкурсів, грали в оркестрах і виступали солістами оперних театрів в Польщі та багатьох країн світу. Розпорядженням Міністерства у Справах Релігії і Громадської Освіти від 1.06.1937 р. починаючи з 1938/1939 навчального року нова система організації польської музичної освіти повинна була впровадитись у життя. Однак цю реформу не вдалось реалізувати у зв'язку з початком Другої світової війни.

Висновки:

– ретроспективний аналіз фахових матеріалів та наукових джерел показав, що з початку існування самостійної польської держави (1918 р.) музичне виховання дітей та молоді, як складова частина загальної системи шкільної освіти, було спрямовано на засвоєння учнями унікальних надбань людства у галузі музичного мистецтва, формування естетичних смаків і почуттів, позитивних моральних якостей школярів, розвиток духовного світу особистості;

– еволюція поглядів на роль музичного мистецтва у вихованні особистості, порівняно з попереднім історичним етапом (до 1918 р.), спричинило ряд нових уведень у практику освіти. Так, після проголошення незалежності Польщі предмет «Співи» було включено до складу обов'язкових навчальних дисциплін загальноосвітньої школи. Провідне місце у програмах з цього предмету для різних класів посідали співи та слухання музики. Заняття з гри на музичних інструментах виходили за межі обов'язкових уроків і здійснювались у факультативній формі або в музичних школах;

– на етапі створення і перебудови національної системи шкільної освіти у Польщі (1918-1939 рр.) значну роль у підвищенні фахового рівня вчителів музики відіграли теоретико-методичні часописи «Музика і Співи», «Музика в школі», «Музика» та ін., що видавались з 20-тих років ХХ ст. У них друкувались статті з питань музичного виховання дітей та учнівської молоді.

References

1. Archiwum Akt Nowych. Zespół Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, 1918, sygn. 160, k. 1-6.
2. Domagała J. Szkolnictwo muzyczne w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego. Wychowanie Muzyczne w Szkole. 2008. Nr 5. S. 15-22.
3. Jotejko T. Problemy nauczania muzyki w szkołach ogólnokształcących, Warszawa: 1924. 83 s
4. Kazuro S. Kurs wstępny nauki śpiewu w szkołach ogólnokształcących i zawodowo-muzycznych, Warszawa: 1926. 123 s.
5. Lipska E., Przychodzińska M. Drogi do muzyki. Metodyka i materiał repertuarowy, Warszawa: 1999, WSiP. 365 s.
6. Mały Rocznik Statystyczny. Warszawa: 1938. 425 s.
7. Miketta J. Szkolnictwo muzyczne w Polsce. Muzyka. 1927. Nr 1. S. 522-528.
8. Przychodzińska M. Polskie koncepcje powszechnego wychowania muzycznego: tradycje – współczesność. Warszawa: 1987, wyd. WSiP. 216 s.
9. Wołoszyn S. Rozwój nowoczesnych systemów szkolnych w XIX wieku. Pedagogika: podręcznik akademicki / red. nauk. Z. Kwieciński, B. Śliwerski, Warszawa: 2003. T. 1., PWN. 496 s.

Vilchkovska A.

ORCID 0000-0002-5424-3492

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate professor,
Jan Kochanowski University in Kielce, Branch in Piotrków Trybunalski
(Poland) E-mail: a.wilczkowska@o2.pl

Kurach Yu.V.

ORCID 0000-0003-0605-7553

People's Artist of Ukraine, acting professor of the department of choral conducting,
National Music Academy of Ukraine named after P. I. Tchaikovsky,
(Kyiv, Ukraine) E-mail: Sofijakurach@gmail.com

CREATION AND DEVELOPMENT OF THE POLISH NATIONAL SYSTEM OF MUSIC EDUCATION OF SCHOOLCHILDREN IN THE INTERWAR PERIOD (1918-1939)

The article covers the creation of a system of music for pupils of Polish schools after Poland regained independence (1918) and before the Second World War (1939).

The purpose of the work. *To describe the creation and development of the system of music education of schoolchildren during the restoration of independence of Poland (1918) before the Second World War (1939).*

Research methodology. *Analysis and synthesis of Polish scientific and pedagogical literature on music education of schoolchildren, regulations, school curricula, programs, empirical and statistical data.*

The scientific novelty *of the study is that history of the formation and development of music school education is insufficiently disclosed in publications and materials of scientific and practical conferences in Ukraine.*

The tasks, forms and content of music education of schoolchildren, the main conceptual approaches to improving the musical culture of children and students are considered. Analysis of publications and school programs of that period showed that since the beginning of the independent Polish state (1918) musical education of children and youth, as part of general school education, was aimed at students mastering the unique achievements of mankind in the field of music, positive moral qualities and development of spiritual word of the individual. New conceptual approaches to the role of musical art in the education of the individual have contributed to the improvements of music education. Singing was a compulsory subject in school. Singing and listening to music took the leading place in the programs on this subject. Learning to play musical instruments was conducted during optional classes or in music schools.

Conclusions. *A retrospective analysis of archival materials and scientific sources showed that since the beginning of the independent Polish state (1918) musical education of children and youth, as part of the general system of school education, was aimed at students mastering the unique achievements of mankind in the field of music, tastes and feeling, moral qualities of pupils the development of the spiritual word of the individual. The subject «Singing» was included in the compulsory subject during the seven-year education of schoolchildren. A significant role in raising the professional level of music teachers was played by theoretical and methodological journals: «Music and Singing», «Music at School», «Music», etc., published since 1920s in which articles about music education of children's and youths were published.*

Key words: *Poland, music education, children, youth, teacher.*

Стаття надійшла до редакції 02.12.2021 р.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України **М. О. Носко**